

**เปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กับพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551**

การทุจริตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยมาแล้วเป็นเวลานาน และเป็นเรื่องที่ยากที่จะขจัดให้หมดสิ้นไป จนสังคมอาจจะลืมไปว่าเป็นเรื่องที่ผิดแต่กลับมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกสังคมที่จะมีการทุจริตเกิดขึ้นบ้าง สังคมไทยมีทัศนคติหรือค่านิยมในลักษณะที่เป็นสังคมอุปถัมภ์ ซึ่งจะสังเกตได้ว่ามีมาเป็นเวลานานในประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย ดังจะเห็นได้จากสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมของระบบศักดินา ซึ่งผู้มีอำนาจปกครองหรือพระมหากษัตริย์ในอดีตจะพระราชทานที่ดินให้แก่บรรดาขุนนางข้าราชการเป็นผู้ปกครองดูแลแทนเบี้ยหวัดเงินเดือนตามชั้นยศ ส่วนทรัพย์สินเงินทองนั้นบรรดาขุนนางข้าราชการดังกล่าวก็ได้จากราษฎรที่ร้องขอความช่วยเหลือเป็นค่าตอบแทน จึงทำให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันพัฒนากลายเป็นระบบอุปถัมภ์ขึ้น จากระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตขึ้นอย่างมากจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งในประเทศไทยนั้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีมาแต่อดีต นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึงยุคปัจจุบัน แต่ก็ได้มีการพัฒนาการไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเจริญของบ้านเมือง

1. ความเป็นมาของร่างกฎหมาย ป.ป.ช. และกฎหมาย ป.ป.ท.

จุดเริ่มต้นของการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2476 พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาของโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติเรื่องรางวัลอุทิศ พ.ศ. 2492 ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน (ก.ป.ช.) เพื่อรับเรื่องรางวัลอุทิศ และพัฒนามาเป็นกรมตรวจราชการแผ่นดิน ในปี พ.ศ. 2476 แต่ได้ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2503 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร (ก.ต.ภ.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากรและรายได้ของรัฐ พ.ศ. 2503 ภายหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร (ก.ต.ภ.) สำนักงานคณะกรรมการรับเรื่องรางวัลอุทิศ และผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกันแล้ว จัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 314 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจและติดตามการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตและ

ประพัตติมิชอบ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ยังผลให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ต้องถูกยุบเลิกไป

ต่อมาเมื่อนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการ (คณะกรรมการ ป.ป.ป.) ขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 9 (6) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ แต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่ จนกระทั่งภายหลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2517 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2518 และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2518 จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น ทำให้เกิดโครงสร้างและกลไกการตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่าทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการหรือร่ำรวยผิดปกติ และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. พบมูลความผิดก็จะมีอำนาจเพียงชี้มูลความผิดและส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหาไปดำเนินการสอบสวนทางวินัยอีกชั้นหนึ่ง ในกรณีที่เป็นการผิดอาญาก็จะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อย่างไรก็ตาม การป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ยังมีข้อบกพร่องบางประการ¹

ซึ่งจากข้อบกพร่องดังกล่าวได้นำมาสู่ความพยายามสร้างมาตรฐานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาจากข้อบกพร่องในอดีตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ดังนั้น เมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีการกำหนดองค์กระอี่สร้ขึ้นรวม 8 องค์กร หนึ่งในนั้นได้มี

¹ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2543, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2543), หน้า 28-29.

องค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ได้ประกาศพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542² ยังผลให้สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบและไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้กว้างขวางขึ้น ทั้งยังได้ยกเว้นหลักการบางอย่างของกระบวนการลงโทษทางวินัยและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยได้ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการรับฟังพยานหลักฐานและวินิจฉัยมูลความผิดได้อย่างเด็ดขาด เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดประสิทธิภาพสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริง แม้ว่ากฎหมายจะได้ให้อำนาจกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพิ่มมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีปัญหาตามมาในหลายประการ

โดยก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมในทุกตำแหน่งทุกระดับ ทำให้มีปริมาณงานและมีเรื่องอยู่ระหว่างดำเนินการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกรณีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับกลางและระดับล่าง ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีการกำหนดมาตรการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะเดียวกันรับไปดำเนินการแทนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือบางระดับภายใต้การกำกับของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบกับสมควรที่จะปรับปรุงหลักเกณฑ์การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐบาลมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ยังไม่มีส่วนราชการในส่วน of ฝ่ายบริหารที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง

² ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 114 ก วันที่ 17 พฤศจิกายน 2542.

ทำให้รัฐบาลไม่สามารถกำกับดูแลและผลักดันเพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ปรับปรุงร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และคณะรัฐมนตรี ก็ได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาแล้ว มีมติให้ความเห็นชอบเป็นกฎหมาย “พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551” โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดโครงสร้างองค์กรฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็น 2 ส่วน คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (คณะกรรมการ ป.ป.ท.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีสาระสำคัญในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น แม้ในมาตรา 250 (3) นั้นก็ยังคงหลักการเช่นเดิม แต่มีการจำกัดอำนาจการตรวจสอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไปเท่านั้น จากปัญหาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทำให้มีการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการป.ป.ท.มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ในการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (ฉบับที่..) พ.ศ. และพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

2. แนวความคิดและทฤษฎีว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.1 หลักนิติธรรม³

ในประเทศที่มีระบอบการปกครองที่เจริญแล้วในปัจจุบัน มีหลักเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปที่เรียกว่า “หลักนิติธรรม” ซึ่งเป็นคำแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า The Rule of Law หลักนี้เป็นหลักใหญ่ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ถ้าจะแปลเป็นไทยด้วยภาษาง่ายๆ ที่สามัญชนเข้าใจได้ ก็คงจะแปลได้ว่า “หลักเรื่องกฎหมายเป็นใหญ่” หรือถ้าจะกล่าวได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็ต้องกล่าวว่า “กฎหมายเป็นเจ้าใหญ่ในบ้านเมือง ไม่ใช่บุคคลเป็นใหญ่” ในภาษาอังกฤษมีคำกล่าวที่มีความหมายทำนองที่กล่าวนี้ว่า “The Government of law, not of man” กล่าวคือ ในประเทศที่ถือหลักการนี้ เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างราษฎรด้วยกัน หรือระหว่างราษฎรกับข้าราชการ แม้กระทั่งระหว่างราษฎรกับผู้มีอำนาจ

³ปรีดี เกษมทรัพย์, ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง,(กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2541), หน้า 45-47.

ใหญ่โตในบ้านเมือง เกิดปัญหาว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายใดถูกควรจะบังคับการให้เป็นไปอย่างไรแล้ว กฎเกณฑ์หรือเครื่องวัดที่จะนำมาชี้ขาดปัญหาเหล่านี้ ก็คือตัวบทกฎหมายของบ้านเมือง ไม่ใช่ชี้ขาดบังคับบัญชาไปตามอารมณ์หรือตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ ถ้าหลักการนี้ได้ฝังรากลงในประเทศชาติบ้านเมืองได้อย่างมั่นคงแล้ว บ้านเมืองนั้นก็จะมีชื่อมีแป ทำให้ผู้มีกำลังมากกว่าไม่กล้าและไม่อาจข่มเหงผู้มีกำลังน้อยกว่า ผู้มีสติปัญญาฉลาดกว่าไม่กล้าและไม่อาจใช้สติปัญญาของตนเอาวัดเอาเปรียบผู้มีสติปัญญาต่อยกว่า สรุปแล้ว “หลักเรื่องนิติธรรม” หากจะอธิบายแบบไทยๆ ก็คือหลักไม่ให้คนข่มเหงและเอาวัดเอาเปรียบกันโดยถือกฎหมายเป็นหลักเป็นประธานในการปกครองบ้านเมืองนั่นเอง

หลักนิติธรรมแม้จะเป็นหลักที่ประเทศไทยรับมาจากการปกครองของชาวตะวันตก แต่โดยแก่นสารแล้วก็เป็นความคิดที่มีมาแต่ดั้งเดิมในวัฒนธรรมของไทย ดังจะเห็นได้จากคำจารึกในหิรัญบัตร “เรื่องที่ทรงพระราชดำริจัดตั้งศาลสถิตยุติธรรม” ซึ่งจัดทำขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 มีความว่า “พระราชกิจในการรักษาประโยชน์ ความสุขและดำรงความยุติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทรงพระอุตสาหะดำรงรักษา โดยพระสุตพิริยปรัชญาอุตสาหะ เพื่อจะขจัดตัดเสียซึ่งการอาสัถย์อาธรรมทั้งปวง และต้องป้องกันแห่นหวงศัตรูภายนอกภายใน มิให้มีโอกาสล่วงเกินเบียดเบียนราษฎรให้เดือดร้อนได้” อีกตอนหนึ่งในพระหิรัญบัตรกล่าวว่า “ทรงพระดำริสำคัญเห็นว่าในการทั้งปวงเหล่านี้ การยุติธรรมอันเดียวเป็นการที่สำคัญยิ่งใหญ่มากเป็นหลักเป็นประธานการชำระตัดสินความจากโจทศเป็นเครื่องประกอบรักษาให้ความยุติธรรมเป็นไป ถ้าจัดได้ดีขึ้นเพียงใด ประโยชน์ความสุขของราษฎรก็จะเจริญยิ่งขึ้นเท่านั้น” ข้อความเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดที่คล้ายกัน “หลักนิติธรรม” มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยมาแต่เดิม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน บัญญัติไว้ในมาตรา 3 วรรคสองว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการบัญญัติคำว่า “หลักนิติธรรม” ไว้ในรัฐธรรมนูญ⁴

(1) เนื้อหาของหลักนิติธรรม⁵

A.V. Dicey (ค.ศ.1835 ถึง 1922) นักกฎหมายของอังกฤษที่มีบทบาทมากที่สุดคนหนึ่งใน การช่วยพัฒนาหลักนิติธรรมก็คือ Dicey เห็นว่า หลักนิติธรรมจะต้องสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความมีอำนาจสูงสุดของรัฐสภา และหลักนิติธรรมนั้นย่อมมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคกัน ต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าจะในชนชั้นใดย่อมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน

⁴ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, **หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม** [online], available URL: <http://www.pub-law.net/publaw/View.asp?publawIDs=1431, 2553> (มกราคม, 31).

⁵ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา, **หลักนิติธรรม (The Rule of Law) กับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในสังคมไทย** [online], available URL: http://www.law.tu.ac.th/online/2552/1/250/250_jan2.pdf, 2552 (พฤศจิกายน, 29)

(the ordinary law of the land) หลักนิติธรรมในความหมายนี้ย่อมปฏิเสธความคิดทั้งหลายที่ปวงที่จะยกเว้นมิให้บรรดาเจ้าหน้าที่ทั้งหลายต้องเคารพต่อกฎหมาย บุคคลทั้งหลายย่อมไม่ต้องถูกลงโทษหากไม่ได้กระทำการอันผิดกฎหมาย และไม่มีผู้ใดทั้งสิ้นแม้แต่กษัตริย์ที่จะอยู่เหนือกฎหมายได้

จึงอาจกล่าวได้ว่า สารสำคัญของหลักนิติธรรม⁶ คือกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ และการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีกฎหมายให้อำนาจ ต้องจำกัดการใช้อำนาจ และตรวจสอบการใช้อำนาจไปพร้อมกัน

(2) สารสำคัญของหลักนิติธรรม⁷

(2.1) หลักความชอบธรรมหรือหลักความชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง บรรทัดฐานแห่งกฎหมาย (The precedent of Law) ตามเทศกาลบ้านเมืองหรือหลักใหญ่ตามเสียงส่วนใหญ่ (Supermajoritarian) ของประชาชน, ด้วยการตรวจสอบและคานอำนาจ (Checks and Balances), รวมทั้งพิจารณาบทวนการใช้กฎหมาย (Law application) และหรือกระทำทางปกครอง (Administrative act) ให้เป็นไปตามความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy), ซึ่งอาจเรียกหลักนี้อีกอย่างหนึ่งว่า “หลักความชอบธรรมหรือหลักความชอบด้วยกฎหมาย”

ส่วนสำคัญหลักประกอบด้วย

(1) วิธีปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม (Due process),

(2) ประเพณีนิยม (Tradition) หรือนิติประเพณี (Legal tradition) ที่สอดคล้องกับหลักใหญ่ตามเสียงส่วนใหญ่ (Supermajoritarian) ของประชาชน, และ

(3) ความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy)

เมื่อพิจารณาส่วนที่สำคัญทั้งสามประการข้างต้นโดยรวมจะเห็นได้ว่ามีเป้าหมายคือความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy), ดังนั้น ความชอบธรรมหรือความชอบด้วย

⁶ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, **รวมบทความทางวิชาการ ชุดที่ 7, ศาลรัฐธรรมนูญกับการปฏิบัติพันธกิจตามหลักนิติธรรม**, (กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2551), หน้า 599.

⁷ จุลกิจ รัตนมาศทิพย์, **วิถีปฏิภามหาชน เล่ม 1 วาทกรรมว่าด้วยสังคม, กฎหมายและความยุติธรรมในประเทศไทย**, (กรุงเทพฯ: หอ แอนด์ เล็ง พับลิชชิ่ง, 2551), หน้า 522-529.

กฎหมาย (Legitimacy) จึงเป็นผลสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ของหลักดำเนินตามทางใหญ่หรือบรรทัดฐานแห่งกฎหมายด้วย

ด้วยเหตุนี้ในการตรวจสอบและการคานอำนาจของการใช้กฎหมาย (Law application) และหรือการกระทำทางปกครอง (Administrative act.) จึงต้องพิจารณาความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy) จากสาระัตถะคือวิธีปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมเสมอ (due process) ทำให้เรียกหลักนี้ตามส่วนที่สำคัญซึ่งเป็นสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติว่า “หลักชอบธรรมหรือหลักความชอบด้วยกฎหมาย”

(2.2) หลักเว้นจากทางผิด หมายถึง การไม่เลือกปฏิบัติและความสมบูรณ์ในการคุ้มครองอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจหรือตามอารมณ์ปรวนแปร หากการใช้กฎหมายและหรือการกระทำทางปกครองนั้นจำเป็นต้องตรวจตราอย่างระมัดระวังสูง จนถึงกับต้องเป็นความระมัดระวังอย่างจริงจัง ซึ่งส่วนที่สำคัญของหลักเว้นจากทางผิดประกอบด้วย

- (1) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือความไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- (2) เกินอำนาจ
- (3) การใช้อำนาจโดยมิชอบ

หลักเว้นจากทางผิดเป็นหลักต่อเนื่องจากหลักดำเนินตามทางใหญ่ โดยวิธีปฏิบัติซึ่งมีส่วนที่สำคัญขององค์ประกอบที่เป็นสาระัตถะและสัมฤทธิ์ผลของหลักเว้นจากทางผิดคือการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยมิชอบ จึงอาจเรียกหลักเว้นจากทางผิดว่า “หลักปราศจากการใช้อำนาจโดยมิชอบ” และหลักเว้นจากทางผิดนี้เองเป็นส่วนที่สำคัญซึ่งทำให้ต้องพิจารณาดูทางใหญ่ จึงทำให้หลักดำเนินตามทางใหญ่ต้องปรากฏก่อนหลักพิจารณาดูทางใหญ่เท่านั้นโดยมีหลักเว้นจากทางผิดเป็นการตรวจสอบและการคานอำนาจ

(2.3) หลักพิจารณาดูทางใหญ่ หมายถึงการรับรองหรือยืนยันการใช้กฎหมายหรือการกระทำทางปกครองด้วยหลักความถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนที่สำคัญของหลักพิจารณาดูทางใหญ่ประกอบด้วย

- (1) ชอบด้วยกฎหมาย หรือความถูกต้องตามกฎหมาย
- (2) ความผูกพันแห่งกฎหมายและ
- (3) ความสูงสุดแห่งกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายจึงต้องคำนึงถึงความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมาย โดยใช้วิธีปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมเสมอ โดยจะอ้างเพียงความถูกต้องตามตัวบทกฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ อีกทั้งหากปราศจากการใช้อำนาจโดยมิชอบอันเป็นผลต่อเนื่องจากความชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ซึ่งทำให้เป็นความถูกต้องตามกฎหมายไปโดยปริยาย

ดังนั้น การพิจารณาช่องทางใหญ่ซึ่งเป็นหลักประการสุดท้ายของหลักนิติธรรมหรืออุบายแห่งคดี ซึ่งมักจะใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลเมื่อเกิดปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้กฎหมายและหรือการกระทำทางปกครอง จึงต้องดำรงหลักความถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ (1) หลักดำเนินตามทางใหญ่มุ่งประเด็นการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย (2) หลักเว้นจากทางผิดเป็นการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ และ (3) หลักพิจารณาช่องทางใหญ่เป็นแนวทางสุดท้ายที่จะทำให้เกิดแนวทางที่ถูกต้องต่อไปคือ ดำรงหลักความถูกต้องตามกฎหมายตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของอาณาจักรหรือรัฐนั้น

2.2 หลักธรรมาภิบาล⁸

ธรรมาภิบาล เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางธรรมาธิปไตย เป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่างๆ ในส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ (Independent organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society) ดังนั้น หลักธรรมาภิบาล จึงหมายถึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

(1) หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม

(2) หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม

(3) หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมที่เปิดเผยมูลข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ

(5) หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที

⁸ เสรี สุวรรณภานนท์, เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง ธรรมาภิบาลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2551), หน้า 1-2.

(6) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า

ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดีไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้น จะเกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

3. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 302 โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตราเป็นกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ต่อไปนั้น โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ที่ยังคงมีโครงสร้างและหลักการทางกฎหมายเช่นเดิม เพียงแต่ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและเพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.1 ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

(1) กำหนดให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อต้องการให้การตรวจสอบทรัพย์สินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อไปแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบได้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(2) จัดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน จากกรณีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้มาโดยมิชอบและสามารถบังคับเอาทรัพย์สินนั้นได้ ตลอดจนคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ

เอกสารประกอบที่มีการยื่นไว้แก่ผู้มีส่วนได้เสียได้ ถ้าเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือการวินิจฉัยการกระทำความผิด⁹

(3) ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินของบุคคลที่เกี่ยวข้องจากสำนักงาน ป.ป.ง. หรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมการเงิน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงและความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ง. และคณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ด้วย เพื่อกำหนดมาตรการในการบังคับเอากับทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบและมาตรการในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว

3.2 ด้านการไต่สวนข้อเท็จจริง

ในด้านการไต่สวนข้อเท็จจริงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. การขอให้เพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งทางอันมิชอบที่เป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่น และกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ใช้ระบบไต่สวน และปรับปรุงกระบวนการและกลไกการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วและคล่องตัวยิ่งขึ้น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้พนักงานไต่สวนดำเนินการแทนก็ได้ โดยมีหลักการดังนี้

(1) การไต่สวนเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การไต่สวนเพื่อดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการทางวินัย ทางอาญา หรือร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน รวมทั้งอาจมอบหมายให้พนักงานไต่สวนดำเนินการแทนในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อีกด้วย โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้พนักงานไต่สวนปฏิบัติต่อไป

นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือฟ้องคดีเอง จะมอบหมายให้พนักงานไต่สวนซึ่งมีวุฒิกการศึกษาในระดับเนติบัณฑิตหรือวุฒิกศษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานดำเนินการดังกล่าวในศาลแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจหรือแต่งตั้งทนายความก็ได้ โดยให้พนักงานไต่สวนซึ่งได้รับมอบอำนาจดำเนินการ โดยมีอำนาจดำเนินการในศาลได้เช่นเดียวกับพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลอันเป็นการยืนยันหลักการดำเนินคดีแทนรัฐโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ชัดเจน

⁹รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 264 วรรคสอง

(2) ในกรณีการลงนามในหนังสือ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้รองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการดำเนินการแทนก็ได้ และสามารถมอบหมายพนักงานใต้สวนให้ดำเนินการลงนามแทนในบางเรื่องด้วยก็ได้¹⁰

(3) การเพิ่มกลไกการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้งให้หน่วยงานใดดำเนินการจัดให้กรรมการหรืออนุกรรมการใต้สวนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหา เพื่อประโยชน์ในการใต้สวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะอนุกรรมการใต้สวน วิธีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกำหนดไว้ในระเบียบบิกชั้นหนึ่งในลักษณะของกฎหมายลำดับรอง โดยการใช้อำนาจดังกล่าวยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้นด้วย ซึ่งหากหน่วยงานใดหรือสถาบันการเงินใดไม่อาจจัดให้มีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้มีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

(4) การปรับปรุงองค์ประกอบของอนุกรรมการใต้สวน เพื่อให้การใต้สวนเป็นไปโดยเร็ว โดยมีหลักการว่าประธานอนุกรรมการใต้สวนนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ในทุกเรื่องแต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อใต้สวนกรณีการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งหรือการใต้สวนเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประธานอนุกรรมการต้องเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการโดยหลักการก็ยังคงหลักการเดิมโดยจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะระดับของตำแหน่งและการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควรด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมเบื้องต้นให้กับผู้ถูกกล่าวหาในการที่จะได้รับการใต้สวนจากบุคคลที่มีระดับตำแหน่งที่เหมาะสม

(5) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีในระหว่างถูกดำเนินคดีนั้น ได้กำหนดให้อายุความหยุดเดินชั่วคราวกล่าวคือ ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีมิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ซึ่งจะมีผลทำให้การดำเนินคดีในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดจะสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนี

(6) กำหนดระยะเวลาการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ยาวขึ้นเป็นห้าปีและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปเกินห้าปีแล้วนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยกคำกล่าวหา

¹⁰ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..)

ที่ได้มีการกล่าวหาไว้แล้วหรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำความผิดขึ้นใดส่วนใด แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ¹¹

3.3 การส่งเสริมป้องกันการปราบปรามการทุจริต

กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการไต่สวนความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกลไกทางกฎหมายที่มีอยู่ในหลายฉบับเช่นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และกฎหมายอื่นเพื่อสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ อันเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้สามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริงตามลำดับความรับผิดชอบและอำนาจบังคับบัญชาหรือสั่งการ โดยสามารถดำเนินคดีกับผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการโดยตรง โดยมีหลักการในสาระสำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การคุ้มครองพยาน

(1.1) บุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือ ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ และผู้ชี้แจงเบาะแสหรือข้อมูลใด เกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การร่ำรวยผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(1.2) วิธีการคุ้มครอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการคุ้มครองบุคคลดังกล่าวโดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา การแจ้งให้คุ้มครองดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษในการคุ้มครองด้วย

(1.3) การขยายความคุ้มครอง นอกจากบุคคลดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลดังกล่าว หรือสามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าวเพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือการแจ้งเบาะแสหรือ ข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทน เท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

¹¹ รายงานผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติหน้าที่ ประจำปี พ.ศ. 2551 เรื่อง การปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ช.,2551), หน้า 113-115

(2) การให้รางวัล

(2.1) บุคคลที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ได้เป็นผู้กล่าวหา หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีรางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(2.2) บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้ดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไปอาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเนื่องจากการกล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสข้อมูลนั้น บุคคลนั้นอาจร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสียหายเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นตามที่เห็นสมควร

(2.3) การกั้นบุคคลเป็นพยาน เป็นการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมการปราบปรามการทุจริตให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยกั้นบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา รายใด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา รายอื่นไว้เป็นพยาน โดยมีหลักการ ดังนี้

(1) บุคคลดังกล่าวได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่น

(2) คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรที่จะกั้นผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

3.4 การบริหารจัดการภายในองค์กร

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน่วยงานธุรการที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการที่สำคัญคือ สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนของการบริหารงานสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อให้การบริหารราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยอิสระในการบริหารบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นเพื่อให้การบริหารราชการมีการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยคดี หรือการให้ความเห็นทางกฎหมายมีคุณภาพและองค์ความรู้เทียบได้กับองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการจัดระเบียบราชการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

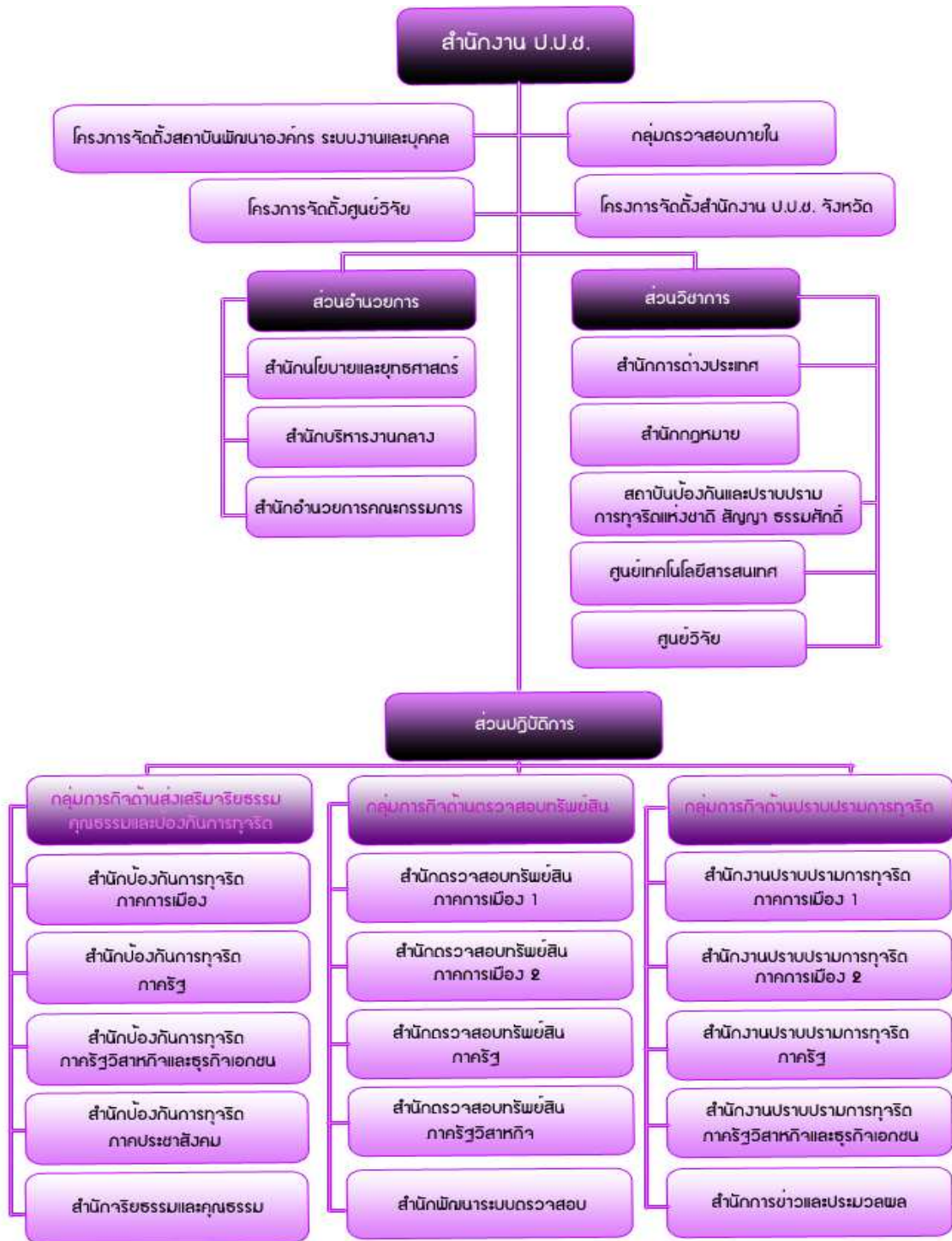
ในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการชั้นใหม่ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรและการได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา 251 ประกอบมาตรา 168¹² และเพื่อให้สถานภาพของข้าราชการ มีสถานะทางกฎหมายที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ใช้อำนาจตามกฎหมายแทนซึ่ง ถือเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญและสร้างหลักประกันความเป็นอิสระทางวิชาชีพของนักกฎหมาย เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ตามภารกิจในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งจะต้องมีความเป็นกลางและอิสระโดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าวสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

- (1) กำหนดตำแหน่งและการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. โดยเทียบเคียงกับการกำหนดตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (2) การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ให้จำแนกประเภทตำแหน่ง เป็นตำแหน่งในสาขากระบวนการยุติธรรมและตำแหน่งทั่วไป
- (3) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้กับข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ โดยให้มีการจัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ตามพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ตามคุณภาพงานและการ ดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม สำหรับตำแหน่งข้าราชการในสาขากระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตำแหน่ง ให้จัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งโดยมีอัตราไม่สูงกว่าบัญชีอัตราเงินเดือนและเงิน ประจำตำแหน่งของข้าราชการอัยการตามกฎหมาย ในส่วนของตำแหน่งข้าราชการประเภทอื่น ให้นำบัญชี อัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับ โดยอนุโลม โดยให้นำมาคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้¹³

¹² บันทึกวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.

¹³ รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ ประจำปี พ.ศ. 2551 เรื่องเดียวกัน, หน้า 115

3.5 โครงสร้างภายในสำนักงาน ป.ป.ช.¹⁴

¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, โครงสร้าง ป.ป.ช. [online], available URL: http://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=1237_2552 (มีนาคม, 16)

4. พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยคดีความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าลงมาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 250(3) โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอนโยบาย มาตรการและแผนพัฒนาต่อ ครม.
- (2) เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่ ครม. เกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (3) เสนอแนะต่อกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สิน ตามกฎหมาย ป.ป.ช.
- (4) ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (5) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญา
- (6) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อ ครม. เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และ ป.ป.ช.
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย
- (8) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติมาตรการ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามที่ ครม. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย¹⁵

4.1 การไต่สวนข้อเท็จจริง

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อไต่สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา
- (2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อไต่สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, เรื่องเดียวกัน [online], available URL: http://www.pacc.go.th/index.php?mod=about_duty ,2553 (มีนาคม, 18)

(3) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือ พยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลา ดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(4) ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการตามที่ขอได้ตามสมควรแก่กรณี

(5) คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้ออกรูขุมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

(6) เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแจ้งให้หน่วยงานใดดำเนินการจัดให้กรรมการหรือออกรูขุมการไต่สวนข้อเท็จจริงเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกี่ยวข้องในเรื่องที่กล่าวหาเพื่อประโยชน์ในการ ไต่สวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะออกรูขุมการ ไต่สวนข้อเท็จจริง

(7) ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดและให้ใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

(ก) เมื่อได้รับการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการ กระทำทุจริตในภาครัฐ การกล่าวหาจะทำด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

(ข) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ

(ค) เมื่อได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน

(ง) เมื่อได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

(8) คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแต่งตั้งคณะออกรูขุมการเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง แทนหรือมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและระดับ และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

(9) เพื่อประสิทธิภาพในการไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแต่งตั้งผู้แทน ภาคประชาชนเข้าร่วมในคณะออกรูขุมการไต่สวนข้อเท็จจริงก็ได้

(10) คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย แล้วแต่กรณี การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

(11) ห้ามมิให้แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีเหตุดังต่อไปนี้เป็นอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ในการไต่สวนข้อเท็จจริง

(ก) รู้เห็นเหตุการณ์หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา เว้นแต่ในฐานะอื่นที่มีใช้ในฐานะพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มาก่อน

(ข) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา

(ค) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(ง) เป็นผู้กล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(จ) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(ฉ) ผู้มีส่วนได้เสียจะคัดค้านอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ก็ได้ โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. และให้วินิจฉัยโดยพลัน ในระหว่างที่รอการวินิจฉัย ให้อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน

(12) ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำประกอบการชี้แจง ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ถ้อยคำ ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธินำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังการชี้แจงหรือให้ถ้อยคำของตนได้

(13) ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ ถ้ามีมติว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ต่อไป จะเป็นอุปสรรคต่อการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสั่งพักราชการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้เสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเพื่อพิจารณา เมื่อนายกรัฐมนตรีวินิจฉัยประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น หากผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มามีมติ เพื่อให้ส่งให้กลับไปรับราชการหรือกลับเข้าทำงาน

(14) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีที่มีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าได้กระทำผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องและให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง

(15) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา 41 ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือกฎหมายตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นๆ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามมาตรา 41 หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 41 ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีที่จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการอนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจแล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

(16) ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นความผิดทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงาน เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป ให้ถือว่า การดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หากพนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็นของ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณี จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ก็ได้ หากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้องให้ส่งเรื่องให้ อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด และให้รวมถึงกรณีที่พนักงานอัยการ ยื่นอุทธรณ์ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา ด้วย

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2551 ได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงไว้ โดยเทียบได้กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การจัดองค์คณะในการไต่สวนของคณะอนุกรรมการไต่สวน ข้อห้ามในการไต่สวน รวมถึงผลบังคับที่เป็นผลจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ด้วย ซึ่งจะมีสภาพบังคับในทางวินัยที่เหมือนกับ การชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนในทางอาญานั้นคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็จะมี อำนาจไต่สวนและวินิจฉัยมูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาและส่งสำนวนการไต่สวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อ ฟ้องคดีต่อไปต่างกันเพียงแต่อำนาจการสั่งคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดจะเป็นของอัยการ สูงสุด และหากคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดทางอาญาเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาหาก พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องก็อาจมีการตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติม โดยหากมีการไต่สวนพยานเพิ่มเติมแล้วพนักงานอัยการยังคงมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังคงยืนยันให้ฟ้องคดีก็ต้องส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด โดยคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด นั้นจะเป็นที่สุด คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่มีอำนาจฟ้องคดีเองเหมือนอย่างเช่นคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4.2 การตรวจสอบทรัพย์สิน

สำหรับอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้น โดยหลักแล้ว อำนาจการตรวจสอบทรัพย์สินจะเป็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสิ้น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่มีอำนาจดังกล่าวเนื่องจากเป็นอำนาจตามรัฐธรรมนูญซึ่งจะมีผลกระทบกับสิทธิของบุคคลโดยตรง รัฐธรรมนูญจึงกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้เป็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะเท่านั้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงมีอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 แต่เพียง

(1) หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นควรตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้มาให้

ตรวจสอบได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้เป็นผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.

(2) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ

จึงเห็นได้ว่า ในเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและการดำเนินคดีร่ำรวยผิดปกตินั้น อำนาจหลักในการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวจะยังคงอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงแต่กฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขบางประการให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจในการสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายจะต้องแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น และหากพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรายใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะต้องส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนต่อไป

4.3 การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(1) เมื่อมีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลนอกจากดำเนินการตามมาตรา 40 หรือมาตรา 45 แล้ว หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกล่าวหาได้อนุมัติ อนุญาตออกเอกสารสิทธิ ให้สิทธิประโยชน์ หรือการสั่งการ แก่บุคคลใดโดยมิชอบ หรืออาจเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุมัติ อนุญาตออกเอกสารสิทธิ ให้สิทธิประโยชน์ หรือการสั่งการใดๆ นั้นด้วย

(2) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดถูกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตในภาครัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้ แม้ภายหลังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วด้วยเหตุอื่นไม่เกินห้าปี นอกจากตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการต่อไปแต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือวันที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นในกรณีที่มีการกล่าวหาเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

(3) ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกล่าวหากระทำการทุจริตในภาครัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกล่าวหาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4.4 การส่งเสริมป้องกันการปราบปรามการทุจริต

(1) การคุ้มครองพยาน

(1.1) จัดให้มีมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ

(1.2) การแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไป หรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาสำหรับบุคคล (มาตรา 54 วรรคหนึ่ง)

(1.3) หากเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง หรือสามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

(1.4) บุคคลตามมาตรา 53 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป¹⁶

(2) รางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด

คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจจัดให้มีรางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด¹⁷

¹⁶ พระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 57

¹⁷ พระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 55

(3) การเลื่อนชั้นเงินเดือนหรือตำแหน่งให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำประโยชน์

ในกรณีบุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี¹⁸

(4) การกันผู้ถูกกล่าวหาเป็นพยาน

บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น ได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญเพื่อใช้เป็นพยานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่น หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้¹⁹

4.5 การบริหารจัดการภายในองค์กร

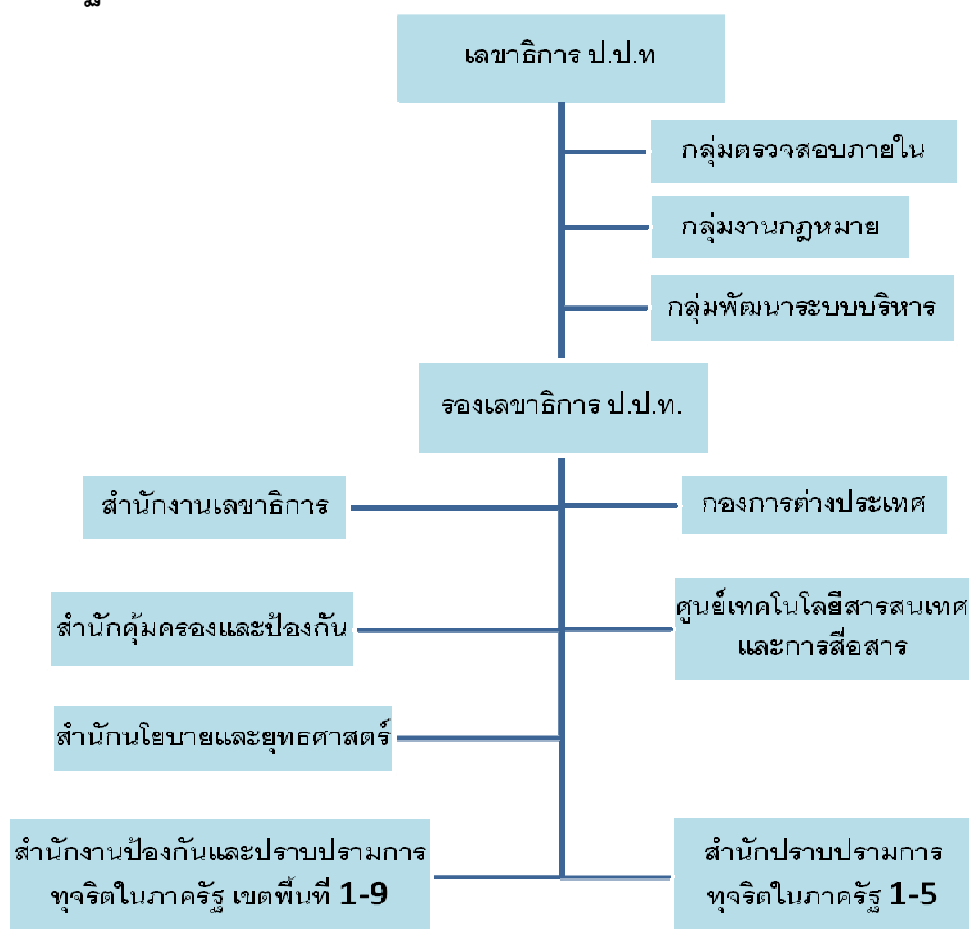
(1) อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. มีดังต่อไปนี้

- (ก) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ท.
- (ข) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. อย่างมีประสิทธิภาพ
- (ค) ประสานงานและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
- (ง) ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (จ) รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต
- (ฉ) จัดให้มีหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
- (ช) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัติและกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

¹⁸ พระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 56

¹⁹ พระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 58

(2) โครงสร้างภายในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ²⁰ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กับพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

จากการศึกษาพบว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. และพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นั้นมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกันกับโครงสร้างและหลักการทางกฎหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แต่ยังมีบทบัญญัติที่แตกต่างออกไป เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงที่สุด จึงสามารถเปรียบเทียบในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ,โครงสร้าง ป.ป.ท. [online],available URL: http://www.pacc.go.th/index.php?mod=about_structure,2552 (กันยายน,15)

5.1 เปรียบเทียบหลักการตรวจสอบทรัพย์สิน

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.	พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551
<p>มาตรา 37/2 การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน หรือการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินจากการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน และหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักย้ายแปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นได้ เพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p>การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ยื่นบัญชีที่มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ต่อเมื่อมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว</p> <p>ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน</p>	

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
<p>ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงและความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้อำนาจ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินได้ด้วย</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา 78 มาใช้บังคับกับการ ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงและความ เปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้นำบทบัญญัติมาตรา 25 (1) (2) และ (3) และมาตรา 25/1 มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย</p> <p>มาตรา 58 เมื่อปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำ ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจ หน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรง วุฒิสภามีอำนาจดำเนินการถอดถอนผู้นั้น ออกจากตำแหน่งได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้</p> <ol style="list-style-type: none">(1) นายกรัฐมนตรี(2) รัฐมนตรี(3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(4) สมาชิกวุฒิสภา(5) ประธานศาลฎีกา(6) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ	

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
<p>(7) ประธานศาลปกครองสูงสุด (8) อัยการสูงสุด (9) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (10) กรรมการการเลือกตั้ง (11) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (12) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (13) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (14) รองประธานศาลฎีกา (15) รองประธานศาลปกครองสูงสุด (16) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร (17) รองอัยการสูงสุด (17/1) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด (18) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับอื่นที่เทียบเท่า</p>	

จากตารางเปรียบเทียบ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้มีการระบุถึงอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน และหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักย้ายแปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ในขณะที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ไม่ได้ระบุถึงการให้อำนาจ ในเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะ

5.2 เปรียบเทียบหลักการในส่วนข้อเท็จจริง

(1) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.

และ คณะกรรมการ ป.ป.ท.

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
<p>มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมี ตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหาร ท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตาม กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความ รวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะ บุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการ ปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตาม กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ</p> <p>มาตรา 6 ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้บริหารระดับสูง” และ “ผู้อำนวยการกอง” ระหว่างบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรง ตำแหน่งระดับสูง” และคำว่า “ผู้เสียหาย” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542</p> <p>“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง กรรมการในองค์กร อิสระตามรัฐธรรมนูญ กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี ผู้ดำรง ตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าของ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หน่วยงาน</p>	<p>มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่าเจ้าหน้าที่ ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ผู้บริหารระดับสูง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต</p> <p>(2) ผู้พิพากษาและตุลาการ</p> <p>(3) พนักงานอัยการ</p> <p>(4) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(5) เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของศาล รัฐสภา องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กร อิสระจากการควบคุมหรือกำกับของฝ่าย บริหารที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>(6) เจ้าหน้าที่ของรัฐในสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ</p> <p>(7) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำความผิดใน ลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร ดำเนินการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.	พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551
<p>ที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองและให้หมายความรวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าว และเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>“ผู้อำนวยการกอง” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p>	<p>(8) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งร่วมกระทำความผิดกับบุคคลตาม (1) (2) (3) (4) (5) (6) และ (7)</p>

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. มาตรา 4 เดิมกับมาตรา 6 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ที่ได้ให้คำนิยาม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ไว้แตกต่างกัน คือตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นั้น ไม่รวมถึง ผู้บริหารระดับสูง หรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการ หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว

ภายใต้อำนาจการควบคุมตรวจสอบ ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจถูกตรวจสอบนี้ เป็นการแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเฉพาะ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง หรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการและยังเป็นการกระจายภาระงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากจนเกิดปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่

(2) เปรียบเทียบการส่งสำนวนให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดี

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.	พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551
<p>มาตรา 19 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(2) ใ้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด 6 การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา 275 ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา 28/1 ในกรณีที่มีการตั้งคณะทำงานขึ้นระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยคณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลหรือฟ้องคดีต่อไป</p>	<p>มาตรา 45 ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 40 เป็นความผิดทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยให้ถือว่าการดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ได้รับยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้</p> <p>ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้องแต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้องให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด</p> <p>บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นอุทธรณ์ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา โดยอนุโลม</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
	<p>มาตรา 48 ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นควรตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา และเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้มาให้ตรวจสอบได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้เป็นผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามรายการและภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดได้</p> <p>ในการไต่สวนตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ส่งเรื่องทั้งหมดพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ในกรณีเช่นนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือเอาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
	<p>คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจะไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมิได้รั่วรัยผิดปกติหรือมิได้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ แต่มีกรณีต้องดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือจะไต่สวนและชี้มูลตามอำนาจหน้าที่ของตนต่อไปก็ได้</p>

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. บัญญัติไว้ในมาตรา 19 และมาตรา 28/1 ให้จัดตั้งคณะทำงานร่วมพิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีต่อไป

แต่ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 40 เป็นความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงาน เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป หากเป็นในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ให้พนักงานอัยการแจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วน ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มก็ได้ กรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้องให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดจึงให้ถือเป็นที่สุด

ซึ่งจะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นั้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งข้อเท็จจริง รายงาน เอกสารและความเห็นส่งไปยังพนักงานอัยการเสียก่อนหากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ยังคงมี

มติยืนยันให้ฟ้อง ให้ส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อมีคำวินิจฉัยต่อไป แต่ในส่วนของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. นั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเพื่อเสนอต่อไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปได้ในคราวเดียว โดยไม่ต้อง ผ่านพนักงานอัยการก่อน

5.3 เปรียบเทียบการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.	พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551
<p>มาตรา 103/3 คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีเงินสินบน รางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคล ตามมาตรา 30 หรือมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี จากงบประมาณ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด</p> <p>มาตรา 103/4 ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 103/5 ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกีดกันแก่งัดหรือได้รับการ</p>	<p>มาตรา 55 คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจจัดให้มีรางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคล ตามมาตรา 53 ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด</p> <p>มาตรา 56 ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 57 ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกีดกันแก่งัดหรือได้รับ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
<p>ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือ การให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีพยาน หลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับ ความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควร ต่อไป</p> <p>มาตรา 103/6 บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการ ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการ กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกั้นผู้นั้นไว้เป็น พยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศ กำหนด</p> <p>มาตรา 103/7 ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ จัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคา กลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้เพื่อประโยชน์ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกรณีที่มี การทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคลหรือ นิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ให้บุคคล หรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็น</p>	<p>การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหา หรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่ามี เหตุอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอ ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับ ความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่ เห็นสมควรต่อไป</p> <p>มาตรา 58 บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญใน การที่จะใช้เป็นพยานในการวินิจฉัยชี้มูลการ กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้นหาก คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะกั้นผู้นั้นไว้ เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ.</p>	<p>พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551</p>
<p>คู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร นอกเหนือจากบัญชีบังคับปกติที่ขึ้นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด</p> <p>ในกรณีที่ปรากฏจากการตรวจสอบหรือการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการชำระภาษีเงินได้ของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประสานงานและสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป</p> <p>นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรในการกำหนดมาตรการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามปฏิบัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการในเรื่องนั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก็ได้</p>	

เมื่อเปรียบเทียบ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. และพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 แล้ว พบว่าต่างก็มีบทบัญญัติในเรื่องการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่คล้ายคลึงกัน แต่ในกรณีของ ป.ป.ช. นั้น ได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมาในเรื่องมาตรการตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เพราะในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมักจะมีปัญหาในกรณีการกำหนดราคากลางที่ไม่เหมาะสม การให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 103/7 ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. จึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้การกำหนดราคากลางเป็นไปโดยใกล้เคียงกันและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

โดยในวรรคสอง ยังได้ระบุให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร ก็เป็นประโยชน์อย่างมากในการที่ประชาชนจะได้มีโอกาสในการตรวจสอบ เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

และในวรรคสาม ระบุถึงกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการชำระภาษีเงินได้ของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประสานงานและสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับเรื่องดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ก็เป็นกฎหมายที่เพิ่มอำนาจของ ป.ป.ช. ให้มากขึ้น

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการการตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. นั้น เป็นการเพิ่มอำนาจเพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กร ได้รับผลประโยชน์สูงสุด และก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งยังก่อให้เกิดความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลอีกด้วย

6. สรุปและเสนอแนะ

(1) บทสรุป

(1.1) จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ข้อสรุปว่าในการได้สวนข้อเท็จจริงแม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 250 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะได้สวนและวินิจฉัยการกระทำความผิดฐานทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป ในกรณีร่ำรวยผิดปกติ

อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นสมควรดำเนินการ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต²¹ ดังนั้นเมื่อยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับบทบัญญัติให้เป็นและให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดแล้ว ย่อมต้องถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ยังมีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุง และประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. เสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติ²²

(1.2) การตรวจสอบทรัพย์สินตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้มีการระบุถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงและความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ แต่ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ไม่ได้ระบุถึงการให้อำนาจในเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเจ้าหน้าที่ของรัฐ อำนาจของรัฐดังกล่าวจึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะ

(1.3) ด้านการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น ทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. และ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ต่างก็มีความคล้ายคลึงกัน ในด้านการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และจัดให้มีเงินสินบน รางวัลตอบแทนหรือประโยชน์ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น และในส่วนของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

²¹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, ป.ป.ท. แตกต่างจาก ป.ป.ช. อย่างไร? [online], available URL: http://www.pacc.go.th/index.php?mod=about_duty_2553 (เมษายน,3)

²² มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ 59/2550 เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2550, รวมมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านปราบปรามการทุจริต, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2552), หน้า 4-5.

(ฉบับที่..) พ.ศ. ได้มีการเพิ่มเติมในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้าง ตามมาตรา 103/7 เพื่อให้เกิดความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลอีกด้วย

(1.4) ด้านการบริหารการจัดการ ทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. และ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 นั้น มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ ต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยอิสระในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การบริหารราชการมีการพัฒนาให้เทียบได้กับองค์กรอื่นในเรื่องการจัดระเบียบราชการ การบริหารงานบุคคล ทั้งยังมีการจัดเก็บรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต พร้อมทั้งยังได้มีการจัดให้มีการศึกษาอบรม พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหการทุจริตร่วมกับองค์กรอื่น ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. ยังได้มีการกำหนดให้ส่วนราชการในสังกัดของสำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่รับผิดชอบงานของกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดค่าเบี้ยประชุมแก่คณะอนุกรรมการและวาระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาและทำลายเอกสารอีกด้วย

(2) ข้อเสนอแนะ

(2.1) แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 250 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะการไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปไว้ แต่เพื่อให้พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 สามารถบังคับใช้ได้ จึงควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. ... เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย จักทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

(2.2) ในการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันป้องกันการทุจริต เพื่อประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

ซึ่งแนวทางการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของประเทศนั้นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักกฎหมายหรือผู้ที่ต้องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประเทศชาติในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้มีประสิทธิภาพโดยบูรณาการให้การบริหารงบประมาณแผ่นดินเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติอย่างสมบูรณ์
